

inspiratiebundel voor een fietsvriendelijk beleid

voorbereid door groen bilzen

Groen Bilzen stelde deze bundel samen na een inspiratiemoment met mensen met een hart voor een fietsvriendelijk Bilzen. Verder hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van de vele voorstellen die via verschillende kanalen en via sociale media bij ons binnenkwamen.

Eerder dan een klachten- of eisenbundel of zelfs een concreet beleids-, actie- of masterplan betekent dit document een uitnodiging om samen aan de slag te gaan met een sterk fietsbeleid in Bilzen.

*Voorstellen of opmerkingen in verband met deze bundel,
het fietsbeleid of andere thema's die je nauw aan het hart liggen
zijn welkom bij bert.verleysen@groen.be*

FIETS MEE

Fiets door de straten van geluk
lach de zon tegemoet
en leef in een wereld
waar het goed om wonen is

wandel mee door mijn denken
ontdek het groen langs de wegen
loods kinderen zingend
door de straten

laat ze stralen van blijheid
want ook straks moeten zij nog leven
in een wereld vol zuurstof
in een wereld waar het leefbaar is

fiets met me mee
door de straten van geluk
laat de wind in je haren spelen
de regen je huid wassen

want mens en natuur
zijn een eenheid
zij zijn verbonden
voor altijd.

Edith Oeyen

Een fietsvriendelijk beleid

In een fietsvriendelijke stad is het niet alleen aangenaam en veilig om te fietsen, maar moedigt het beleid de bewoners aan om de fiets te gebruiken.

In een lokaal mobiliteitsplan ligt de focus op lokale verplaatsingen, met daarbij voetganger en fietser als maatstaf. Het is niet langer “en dan is er nog de fietser”, maar *de fiets is een volwaardig vervoersmiddel!* De fietser vormt de groene draad in een integraal mobiliteitsplan met iedereen erbij.

Fietsvriendelijke beleidsmakers beschouwen de fiets als de belangrijkste verbinding tussen wonen, werken, leren, winkelen, sporten en alles wat er in een stad gebeurt. Dit betekent aanleg en beheer van de beste fietspaden en de beste fietsstallingen. Maar, meer dan paden en stallingen, gaat het over een mentaliteitswijziging, vertaald in initiatieven die fietsen niet alleen mogelijk maken en vooral aanmoedigen. Het is een beleid dat de fietser echt omarmt en in de watten legt.

Waarom specifiek een fietsbeleid?

- Door een sterk fietsbeleid krijgen meer mensen toegang tot het maatschappelijk gebeuren. Het is bij uitstek het vervoermiddel voor kwetsbare burgers zoals kinderen en ouderen. Voor heel wat mensen is de fiets het enige middel om verder te geraken dan de eigen straat.
- Een degelijk fietsbeleid is de sterkmaker van een doordacht mobiliteitsplan. Kwaliteitsvolle fietsvoorzieningen vormen het onmiskenbare sluitstuk in een fijnmazig netwerk van het openbaar vervoer.
- Een fietsbeleid dat ontstaat in co-creatie met alle betrokkenen opent niet alleen nieuwe horizons voor de fietser, maar vooral nieuwe mogelijkheden voor scholen, handelaars, openbare dienstverlening en andere publieke plaatsen.
- De fiets kan het verschil maken in een bloeiend netwerk voor de plaatselijke KMO als een directe link naar een circulaire economie kortbij.
- Overigens, zich verplaatsen per fiets is aangenaam. Het geeft meer tijd voor contact met de omgeving, zodat je een andere wereld ontdekt! Het is trager, maar veel intenser en vooral boeiender.
- En met de klimaatdoelstellingen in het achterhoofd is elke gefietste kilometer winst voor onze leefomgeving. Minder fijn stof, minder CO₂-uitstoot, gewoonweg gezonder.

Het fietsbeleid: een duurzame pad tussen burger en beleid

=> Een fietsvriendelijk beleid is gedragen door alle betrokkenen

Een goed fietsbeleid start met de vraag: *"Wie is betrokken en heeft dan ook iets waardevols zeggen over dit idee?"*

Deze mensen zijn samen expert voor een gedragen fietsbeleid:

- de gebruikers, ook de kinderen en de ouderen
- de ouders, de omwonenden, de leerkrachten en directies van scholen
- de leden en leiding van jeugdbewegingen, sportclubs en dergelijk
- de medewerkers en gebruikers van middenveldorganisaties
- de medewerkers en gebruikers van de verschillende openbare diensten
- de deskundigen van belangengroepen zoals fietsersbond
- de lokale handelaars
- deskundigen met een achtergrond van mobiliteit en veiligheid
- ... deze lijst is niet limitatief, maar kan helpen bij het uitnodigen van zoveel mogelijk betrokkenen om samen het fietsbeleid te maken.

=> Een fietsvriendelijk beleid is de groene draad in het hele beleid

Een degelijk fietsbeleid heeft te maken met elke spadesteek in een stad. Denken we aan voorschriften bij infrastructuurwerken en bouwvergunningen zoals dossiers op het gebied van ruimtelijke ordening, de bouw of vernieuwing van publieke gebouwen, het inrichten van woonwijken en dergelijke.

Ook bij organisatie van evenementen is het belangrijk om de verplaatsing per fiets te promoten door bijvoorbeeld het voorzien van aangepaste en bewaakte fietsstallingen.

Bij dergelijke projecten moet steeds een "fietsvriendelijkheidstoets" gebeuren. Hierdoor zit het fietsbeleid sterk verankerd in het beleid.

Beleidstip

Het beleid kan kiezen voor één centraal aanspreekpunt in de persoon van een mobiliteitsambtenaar, die niet alleen gespecialiseerd is betreffende fietsbeleid, maar vooral met passie de spilfiguur is in een waardevol en aantrekkelijk fietsbeleid.

De schoolomgeving, een plaats van leren en ontmoeten

Via de school passeren veel inwoners van een gemeente. Het is de plaats bij uitstek waar de fiets centraal staat. Maar, vaak geeft het beleid de voorrang aan verplaatsingen per auto. De fietser komt op de tweede plaats en moet zich dan maar aanpassen.

In elke schoolomgeving moet de voetganger en de fietser de maatstaf zijn om de schoolomgeving vorm te geven. Alle andere vervoersmiddelen, ook de schoolbus en zeker de auto moeten voorrang geven aan de voetganger en de fietser.

Beleidstip

De vormgeving van de schoolomgeving moet gemaakt worden met alle betrokkenen rond de tafel, vooral met de ouders, ook al zijn die van een andere gemeente, met medewerkers van school, met buurtbewoners en vooral met de scholieren zelf.

Enkele tips voor een fietsvriendelijke schoolomgeving:

- een parking rond de school is gekenmerkt door de beste voorzieningen voor de fietser, die voorrang heeft op de auto zoals:
 - degelijke en overdekte fietsstallingen, die ook kunnen gebruikt worden door ouders om de fiets aan de school achter te laten gedurende de dag
 - bij deze parkings ook plaatsen voorzien voor de bakfietsen en fietsen met aanhangkarretjes
- informatie aan ouders over bereikbaarheid van school met een routeplan voor 'beste fietsweg'. Een handige fietskaart kan veel informatie bieden.
- in samenspraak met alle betrokkenen nadenken over de uitwerking van een schoolstraat of een fietsstraat¹ in de straat waar de school ligt
- bij drukke wegen met veel doorgaand verkeer onderzoeken of parallel gelegen alternatieve kleine wegen als fietsstraat kunnen ingericht worden
- zwaar vervoer verbieden tijdens begin- en einduren van de lessen
- verankering van het fietsgebruik in het beleid van de school, met de nodige aandacht voor de fiets in het personeelsbeleid
- aanmoedigen van gezamenlijk naar school fietsen, eventueel onder begeleiding

¹“schoolstraat”: de straat is volledig afgesloten voor auto’s een half uur voor begin en een half uur na einde van de lessen; “fietsstraat”: de fietser heeft absolute voorrang op de weg en mag niet ingehaald worden.

quick-win

een wijziging in de verkeerssituatie aan de kerk in Beverst betekent onmiddellijk meer duidelijkheid voor alle weggebruikers en vooral meer veiligheid voor de fietser.

De omgeving van de kerk in Beverst is een unieke locatie waar de fietser echt centraal kan gesteld worden. Het is onduidelijk waartoe al die gekleurde vakken dienen, blijkbaar om het enkel gemakkelijk te maken voor de auto.

In overleg met alle betrokkenen rond deze situatie kan veel verbetering gebeuren.

ALTERNATIEF: Door verlegging van het fietspad naar de andere kant van deze eenrichtingsweg en een andere toegang tot de parking kan hier een veilige situatie gecreëerd worden voor de fietser. Zeker met de nabijheid van de school creëert deze aanpassing een aangener gevoel voor iedereen.

De fiets, de schakel met potentieel voor een toeristisch beleid

Bilzen is bijzonder gekend door Alden Biesen. Maar Bilzen kent meer prachtige parken, bossen en vooral unieke natuurgebieden. De ligging op de scheiding tussen Kempen en Haspengouw maakt deze natuurlijke diversiteit van Bilzen tot enorme rijkdom. Het betekent een grote uitnodiging voor de toerist. De fiets is hier een belangrijk verbindend element in dit palet aan mogelijkheden.

Een belangrijke aanvulling is de link naar de verblijfsmogelijkheden zoals de talrijke B&B 's in Bilzen en directe omstreken. In een fietsprovincie en een fietsvriendelijke stad krijgen B&B 's met de fiets als uithangbord een nieuwe dimensie.

Met de nodige aandacht voor de fiets kan het toeristisch verhaal van B&B 's versterkt worden. Een aangepaste en uitnodigende infrastructuur voor de fietser kan dit enkel maar beklemtonen.

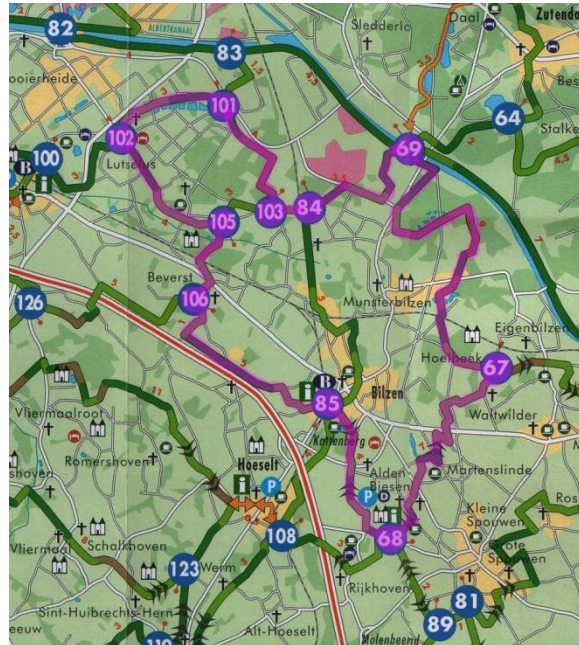

Beleidstip

Er zou kunnen werk gemaakt worden van een trage-wegen kaart van Bilzen, gebaseerd op fiets en wandelwegen, met aanduiden van laadpunten, fietsherstelplaatsen e.d.

=> Alden Biesen, ook voor de fietser belangrijk

De dubbele pool Alden-Biesen en het stadscentrum met daarrond een web van verbindingen met andere kerkdorpen schept een enorme bron voor fietsactiviteiten.

In een degelijk fietsplan kunnen beleidsmakers een sterke link maken met bijvoorbeeld het fietscafé. Als plaats van ontmoeting kan een fietscafé schakel zijn met andere domeinen. Hier hebben beleidsmakers uitdaging voor een inspirerende rol om andere organisaties en burgers de kans te bieden zelf dingen te realiseren: verbinden tot nieuwe mogelijkheden.

In een fietscafé zou bijvoorbeeld een boekenplank kunnen komen om boeken te delen: "neem een boek en breng een boek". Een koffer met basismateriaal om de fiets te herstellen en vooral een degelijke fietspomp kan het verschil maken voor heel wat fietsers. In fietscafé 's krijgen de fietsers een wafel of wat anders, hier zou kunnen ingespeeld worden op een lokaal ambachtelijk product. Door als beleid inspirator en facilitator te zijn kan een bredere fietscultuur ontstaan rond de fietscafés waar nieuwe mogelijkheden elkaar versterken.

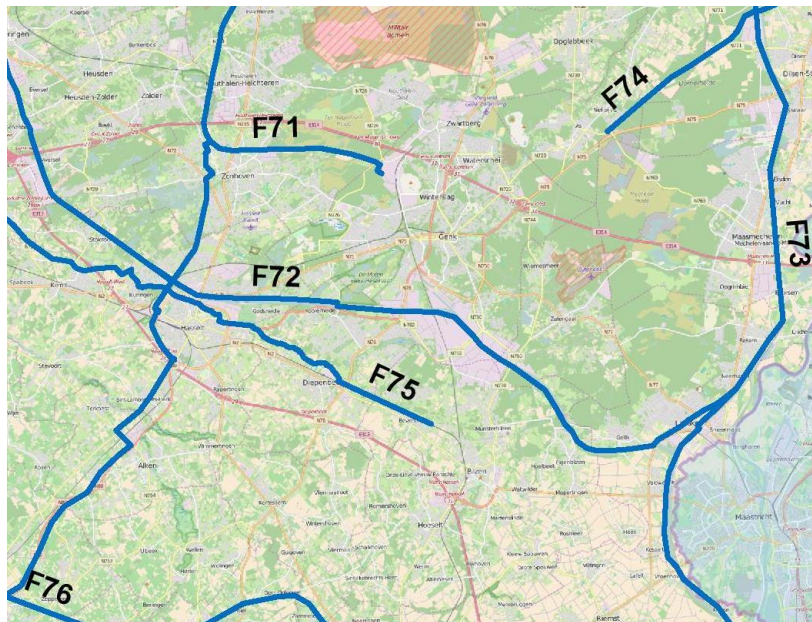
Beleidstip

Hoe Bilzen eruit zien als het beleid samen met handelaars zoekt naar mogelijkheden voor degelijke en uitnodigende fietsstallingen aan de horecazaken in het centrum en vooral in de deelgemeenten, als een echte welkom voor de fietser?

De fiets als schakel tussen wonen en werken

Bilzen heeft een veelheid aan kleine industriezones, verdeeld over het hele grondgebied. Elk van deze zones kan herbekeken worden vanuit de fiets als het vervoersmiddel tussen wonen en werken. De infrastructuur kan hierbij uitnodigend zijn om per fiets te gaan werken. Aangepaste faciliteiten voor de fietser kunnen hier het verschil maken in het gebruik van openbaar vervoer in woon-werk verkeer. Denken we onder andere aan goede fietsstallingen bij bushaltes.

In woon-werk verkeer biedt het idee van fietssnelwegen een interessante benadering. De provincie heeft een sterk idee gelanceerd, waarbij Bilzen de verbinding kan maken. Met de opkomst van de elektrische fiets ligt hier zeker een uitdaging.

Door bedrijven te sensibiliseren voor het gebruik van de fiets bij de werknemers kan er een uitgebreide randhandel rond de fietser ontstaan. Maar dan is het noodzakelijk om de medewerker die met de fiets komt ook te omarmen. Op de werkplek kunnen extra faciliteiten voorzien worden. Investerings van bedrijven zijn hier zeer ruim aftrekbaar! De Fietzersbond heeft met deze gedachte een heel project 'bike to work' uitgewerkt.

Beleidstip

Als voorbeeld-werkgever kan de stedelijke administratie het verschil maken voor de medewerker-fietser. In overleg met medewerkers kan het beleid samen zoeken wat er kan gedaan worden zoals een degelijke fietsparking en andere faciliteiten.

De stationsomgeving

Als belangrijke draaischijf in een mobiliteitsplan speelt het station een centrale rol, ook voor de fietser. In het verhaal van het woon-werk verkeer, van woon-school verkeer en van de toerist is het station een duidelijk knooppunt. Door hier de fietser te omarmen kan het station het uithangbord voor een fietsvriendelijk Bilzen zijn. Goede en uitgebreide fietsvoorzieningen maken het verschil in een fijnmazig mobiliteitsplan rond het openbaar

vervoer. Als plek van verbindingen tussen vervoersmodi, kan het station een echte ontmoetingsplek worden die uitnodigt om verbindingen te leggen.

De uitbouw van een fietspunt is hier zeker op zijn plaats, met mogelijkheden voor een fietsverhuur en een fietsherstelplaats. Hierbij is er eveneens ruimte voor het verhaal van bijvoorbeeld Blue Bikes.

De sociale economie kan hier handig op inspelen om bepaalde diensten te leveren. Het is niet de taak van het beleid om dit allemaal te organiseren, te managen of zelfs over te nemen. Het is de taak van de overheid om ruimte te maken voor dergelijke burgerinitiatieven, om als inspirator en facilitator de initiatieven van het middenveld en ondernemers te verbinden en aan te wakkeren.

Vanuit de stationsomgeving is er behoefte aan veilige en aangename fietspaden naar een aantal plaatsen, zoals een veilige route naar het stadscentrum, schoolomgevingen, KMO-zones en toeristische trekpleisters. Om de fietser in Bilzen te verwelkomen moeten hier belangrijke aanpassingen gebeuren, waarbij de fietser centraal komt te staan.

Beleidstip

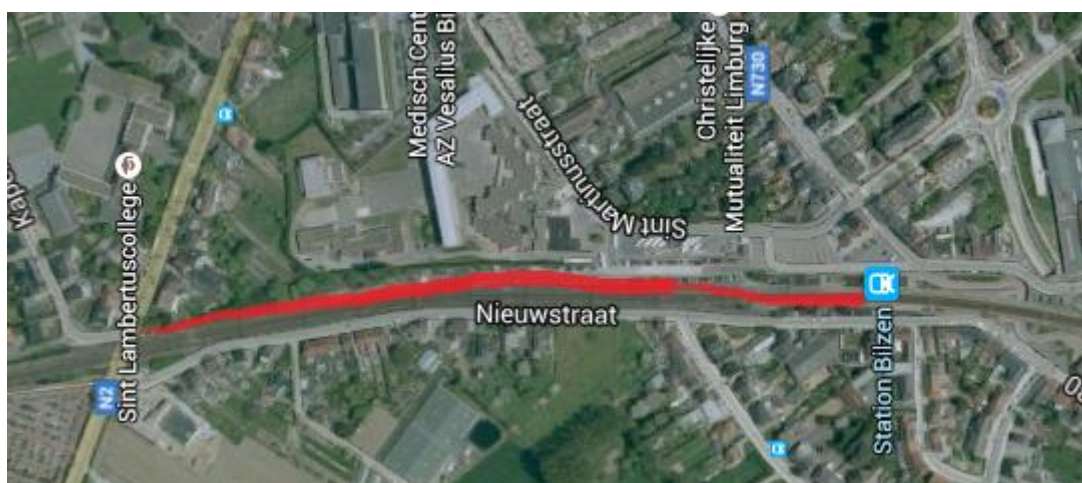

Geen quick-win met een korte termijn, maar een duurzame lange termijnplanning in samenspraak met alle betrokkenen! De hele stationsomgeving kan opgevat worden als een proeftuin om vanuit een breed overleg de planning aan te vatten. Gewoonweg met 'alle' betrokkenen aan tafel gaan zitten, dromen en plannen.

't spoorsteegje

Naast de verbetering van de stationsomgeving kan vlot een veilige en aangename verbinding gemaakt worden vanaf de stationsomgeving met de Sint-Lambertuslaan.

Momenteel gebruiken mensen vaak de open strook langs de spoorweg tussen het station en St. Lambertuslaan als fiets- of voetpad om een snelle doorsteek te maken. Dit creëert een heel gevaarlijke situatie aangezien deze doorgang vlak langs een zeer drukke spoorlijn ligt.

Met de nabijheid van scholen en de uitgebreide bewoning is het belangrijk om hier iets aan te doen. Overigens is er langs de Nieuwstraat weinig of geen plaats voor fietsers en voetgangers.

Een zeer vlotte verbinding kan gemaakt worden vanaf het station, via de parking en zo langs het spoor door naar de St.-Lambertuslaan. Het gaat slechts over korte strook, waarbij met beperkte middelen een veilige doorsteek kan gecreëerd worden voor fietsers en voetgangers.

Meer over dit voorstel op <https://groenbilzen.be/spoorsteegske>

De fiets als opstap voor lokale economie

'Met belgerinkel naar de winkel'. Het is een klinkende slogan. Hier ligt dan wel een enorme taak en uitdagende mogelijkheden voor het beleid om dingen te doen die de fietser centraal stellen bij de winkelbeleving.

De fiets is hierbij de directe schakel in de lokale economie. Onderzoeken wijzen wel degelijk uit dat met de omarming van de fietser bij het uittekenen van een beleidsplan voor de lokale economie een tastbare meerwaarde kan gerealiseerd worden.

Het is overduidelijk dat met de inbreng van de fiets het vervoersmiddel in het stadscentrum een veelzijdige meerwaarde wordt gerealiseerd. Voorwaarde is een beleid dat de fiets als norm stelt in een plan voor stadskernvernieuwing waarbij een integraal mobiliteitsplan zoals in deze bundel gesuggereerd wordt een centrale rol speelt.

QUICK WIN

In het centrum van Bilzen en meer specifiek op de markt van Bilzen moet de fiets centraal staan!

Dit zou kunnen door de aanleg van een aantal eilanden als fietsparking, steeds kortbij op enkele stappen van winkels en het stedelijk administratief centrum.

(foto: <https://deanderekrispeeters.wordpress.com>)

Mechelen

Nieuwe Fietsotheek leent kinderfietsen uit

Voordelig abonnement kost ouders maar 35 euro per jaar

Kinderen groeien snel en elke keer hun fiets vervangen, is een dure zaak voor ouders. De Fietsotheek in de Adegemstraat biedt nu voor een schappelijke prijs een praktisch en sociaal alternatief: kinderfietsjes om uit te lenen.

• Als ouder is het vaak lastig om een kind continu op de juiste maat fiets te laten rondrijden. En elke keer een nieuwe kopen, doet de kosten al snel hoog oplopen. De Mechelse mama's Katleen Craenen en Dietlinde Willockx lanceerden meer dan een jaar geleden het idee voor een zogenaamde Fietsotheek, naar het voorbeeld van onder andere Antwerpen en Gent. "Dat idee kwam vanuit onze eigen ervaring als mama's met jonge kinderen, als believers in de fiets als transportmiddel, vanuit het ecologisch bewustzijn en natuurlijk ook het sociale verhaal: mensen die niet zoveel geld hebben om fietsen te kopen, kunnen hier terecht", vertelt Katleen.

Ze is tevreden dat hun idee zo snel een concreet initiatief is geworden. "Dat is natuurlijk super. We zijn heel blij dat het van de grond is geraakt en dat de juiste mensen er zijn opgesprongen. Iets dat bij ons begonnen is als een klein ideeje is nu iets groots geworden", zegt Katleen.

Veel steun

In de Dijlestad is de Fietsotheek een initiatief van 't Atelier vzw en Fietsatelier vzw, in samenwerking met de stad. Het Sociaal Huis, de Nationale Loterij en Novotel steunen het project. "Elke keer als je kind te groot is geworden voor

De Fietsotheek in de Adegemstraat is donderdag geopend. FOTO SVEN VAN HAEZENDONCK

KATLEEN CRAENEN

Initiatiefneemster

"Mensen die niet zoveel geld hebben om een fiets te kopen, kunnen hier terecht."

zijn of haar fiets, ruil je die in voor een groter model. Zo heeft je kind altijd een fiets op maat en hoeft je geen nieuwe fietsen meer te kopen. Dat is goedkoop, beter voor het milieu en efficiënt", zegt een enthousiaste schepen van Mobiliteit Marina De Bie (Groen).

De Fietsotheek beschikt momen-

teel over 55 fietsen voor kinderen van twee tot twaalf jaar. Door de schenking van herbruikbare tweedehandsfietsen moet dat aantal nog stijgen. Wie zelf een kinderfiets schenkt, krijgt 50% korting op het abonnement.

De Fietsotheek zorgt voor een halfjaarlijks onderhoud dat in de prijs van een abonnement inbegrepen is. Voor 20 euro per jaar worden overigens ook loopfietsjes verhuurd. "Het project sluit perfect aan bij ons mobiliteitsbeleid en de promotie van Mechelen als kinderstad", zegt schepen De Bie nog.

De stad gaf ook de aanzet om sa-

men te werken met 't Atelier en het Fietsatelier. Dat zijn organisaties uit de sociale economie, waar mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt toch de kans krijgen om te werken. "In de Fietsotheek gaat een team van nieuwkomers aan de slag om werkervaring op te doen, gecombineerd met een intensieve cursus Nederlands", zegt schepen van Economie Katleen Den Roover (N-VA).

U vindt de Fietsotheek in de Adegemstraat 14. Ze is woensdag open van 13 tot 18u en op vrijdag van 13 tot 17u.

SVEN VAN HAEZENDONCK

• www.fietsotheek.be

De krachtlijnen van dit beleidsplan voor een veilig fietsbeleid

Binnen deze informatiebundel staan twee krachtwoorden centraal

- **lokaal:** de expertise over de verkeerssituatie zit bij de direct betrokkenen
- **verbindend:** vanuit een dialoog met alle betrokkenen ontstaan nieuwe mogelijkheden

Samengevat werken we vanuit 5 stapstenen naar een fietsbeleid

=> een *mobilitéitsambtenaar* die de fietser centraal stelt. Hierbij is het belangrijk dat elk project in de stad voldoet aan een fietsvriendelijkheidstoets

=> de fietser centraal in *schoolomgeving*, waarbij het zwaar vervoer moet geweerd worden op momenten dat de school begint en eindigt

=> de fietser centraal in een *KMO-beleid*, waarbij degelijke fietsparkings in de onmiddellijke omgeving van de winkels voorrang hebben op parkings voor auto's

=> het *stationsgebouw* centraal stellen in een lokaal mobiliteitsplan, met een volwaardig fietspunt

=> verbinding tussen *KMO-zones en parken* met veilige fietspaden

Verdere inspiratiebronnen

- De fietser in jezelf, je (klein)zoon of (klein)dochter, je oma of opa, de man of vrouw bij jou in de straat
- Fietzersbond: www.fietzersbond.be
- Fietsroutenetwerk: <http://www.fietsroute.org>
- Fietsen en werken: www.biketowork.be
- Boek: *Sterk fietsbeleid, handboek voor lokale actie* (Fietsberaad Vlaanderen – VVSG)
- Over fietssnelwegen: <http://www.limburg.be/fietssnelwegen>
- Over de blue bikes: <http://www.blue-bike.be/>
- Over 't spoorsteegske: <http://groenbilzen.be/spoorsteegske>

deze bundel kwam tot stand dankzij

tekeningen van wesley daniels

foto's jan bellen, bert verleysen

een gedicht van edith oeyen

ideeën van burgers en de fietsersbond

informatie en beelden van de aangehaalde websites

het geheel is samengebracht door groen bilzen

@ alles uit deze bundel mag gekopieerd worden, graag zelfs!

Waarvoor dank!

tekening van wesley daniels

Wil je echt eens nadenken over wat we in onze stad kunnen voor de fietser?

**Stap dan op de fiets samen met enkele anderen, je partner,
je kinderen of kleinkinderen ...**

geniet van de omgeving, en droom over onze fietsvriendelijke stad.

En hou het veilig!